

ING

Türkiye'nin Tasarruf Eğilimleri Araştırması

ING 2024 / 4. Çeyrek Raporu

NIQ

sen hayatını yaşa

Rapor

Önsözü

ING Türkiye olarak sürdürülebilirliği ve üstün müşteri deneyimini stratejik önceliklerimiz arasında konumluyor, bu kapsamda finansal sağlığın güçlendirilmesine katkı sağlamayı önceliklendiriyoruz.

Finansal kararların bilinçli ve bilgili bir şekilde alınmasının, doğru adımlar atmanın temel unsurlarından biri olduğunu düşünüyor; bilgi ve inovasyonla finansal sağlığa yön veren bir aktör olmayı sürdürüyoruz. Müşterilerimizin ve toplumumuzun, bilinçli finansal kararlar alabilmeleri için rehberlik ediyor, onları doğru bilgi ve inovatif araçlarla destekliyoruz.

Finansal sağlığı iyileştirmek için tasarrufu destekleyecek çeşitlilikte dijital finansal araçlara kolay ve hızlı bir şekilde erişim sağlanmasının önemli olduğuna inanıyoruz.

Bu yaklaşımla, inovatif ürün ve hizmetlerimizle Türkiye'nin tasarruf bankası olma yolunda ilerliyoruz. Dijitalleşme stratejimizle uyumlu olarak müşterilerimizin ihtiyaçlarını karşılayabilecek avantajlı tasarruf araçlarını dijitalden sunarken, aynı zamanda bilgi paylaşımının ve kamuoyuna açık bir kaynak yaratmanın da önemli olduğuna inanıyoruz.

Bu vizyon doğrultusunda, toplumsal yatırım olarak konumladığımız ve kentsel yerleşim yerlerinde bireylerin tasarruf eğilimlerini incelediğimiz Türkiye'nin Tasarruf Eğilimleri Araştırması ile 2011 yılından bu yana toplumsal farkındalık yaratıyor, finansal okuryazarlığın ve finansal sağlığın iyileştirilmesine katkı sağlıyoruz.

NielsenIQ iş birliğiyle yenilenen araştırmamız, tasarruf eğilimlerine dair önemli içgörüler elde edilmesine katkı sağlarken aynı zamanda finansal durum memnuniyeti, finansal kararlar, bütçe takibi, borçluluk durumu gibi finansal konularla ilgili genel yaklaşımlarla ilgili de veriler sunuyor.

Bu kapsamda araştırmamız, Türkiye'deki kentsel yerleşim yerlerinde yaşayan bireylerin tasarruf eğilimleri ve finansal konulara yaklaşımları hakkında önemli içgörüler sunarak değerli bir kaynak oluşturuyor.

Sürdürülebilir ve daha iyi bir gelecek için finansal sağlığı güçlendirmeye ve daha bilinçli finansal kararlar alınmasını sağlamak için bilgi ve inovasyonla topluma ve bireylere destek olmaya devam edeceğiz.

ING Türkiye

İçindekiler

- 1 Araştırmanın amacı ve modeli
- 2 Demografik bilgiler
- 3 Tasarruf sahipliği ve nedenleri
- 4 Tasarruf araçları tercihi
- 5 Borçluluk durumu
- 6 Finansal konulardaki yaklaşımlar
- 7 Yönetici özeti ve sonuçlar

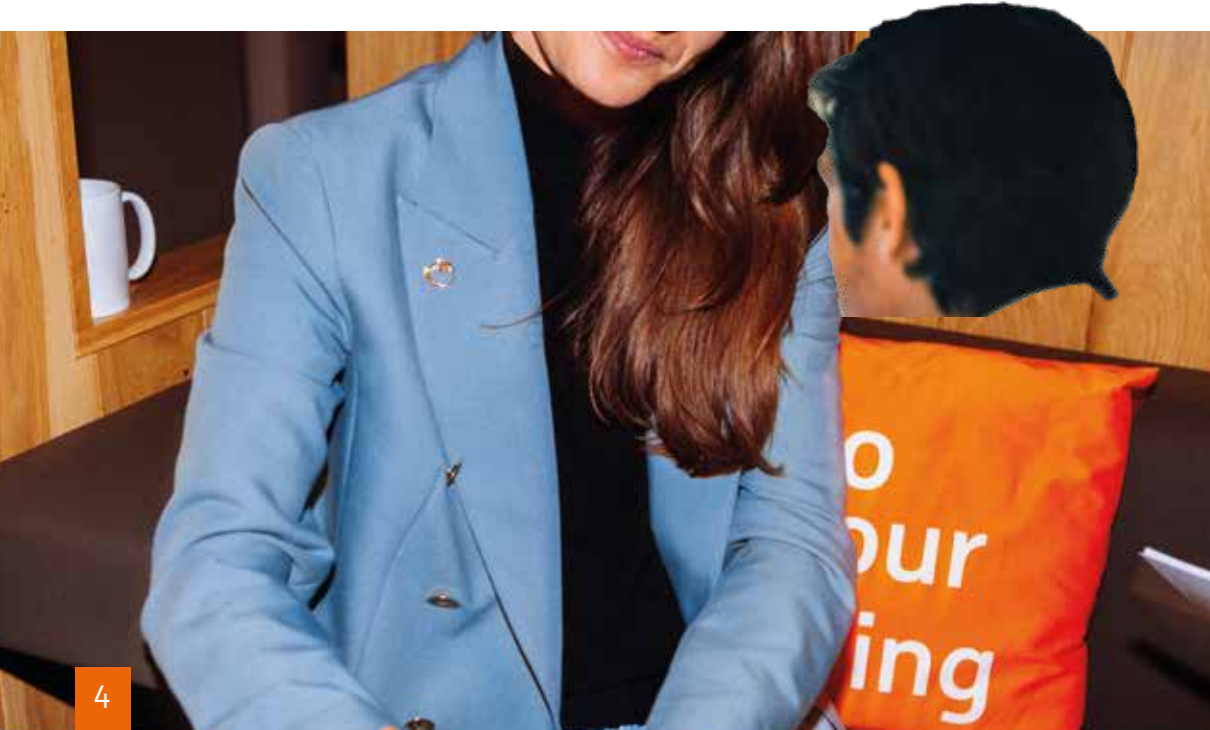
Araştırmanın Amacı ve Modeli

Araştırmanın amacı ve modeli

Tasarruf Eğilimleri Araştırması'nın amacı kentsel Türkiye'de yaşayan 18 yaş ve üzerindeki bireylerin tasarruf eğilimlerini izlemektir.

Bu araştırma çerçevesinde;

- TR temsili NUTS2 bölgelerinde yer alan 26 ilde her ay tesadüfi olarak seçilen 800 kişi ile görüşülmesi planlanmaktadır. 3 aylık (eyreklik) görüşme sayısı olarak 2400 hedeflenmektedir.
- Bilgisayar destekli online görüşme (CAWI) ve yüz-yüze görüşme (CAPI) yöntemleri kullanılmaktadır.
- TR temsili dağılıma paralel olacak şekilde yaş, cinsiyet, eğitim, çalışma durumu ve SES (Sosyo-Ekonomik Statü) kotaları takip edilmektedir.
- Ortalama anket süresi 20 dakikadır.

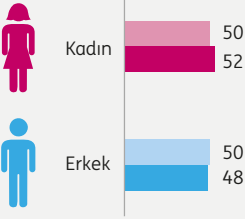

Demografik Bilgiler

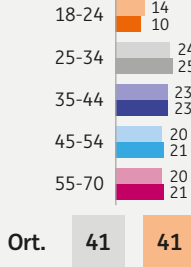
Demografik Bilgiler

[Q] Kota takip edilmiştir.

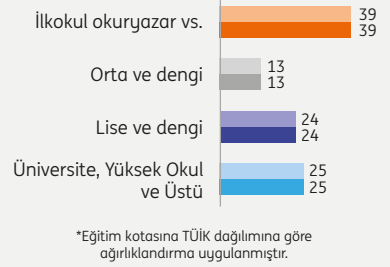
Cinsiyet [Q] %

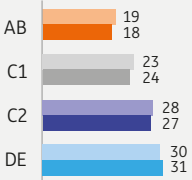
Yaş [Q] %

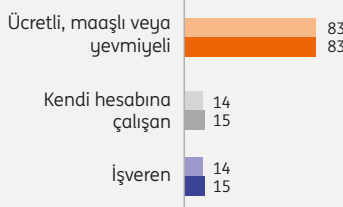
Eğitim* [Q] %

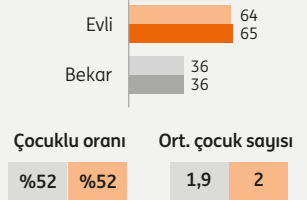
SES [Q] %

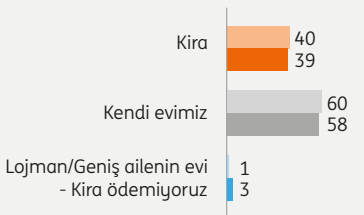
Çalışma Durumu [Q] %

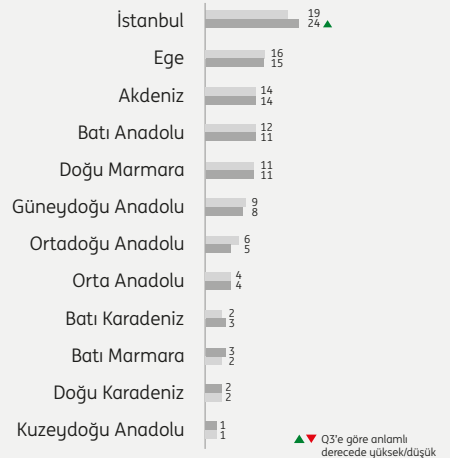
Medeni Durum %

Konut Tipi %

Bölge [Q] %

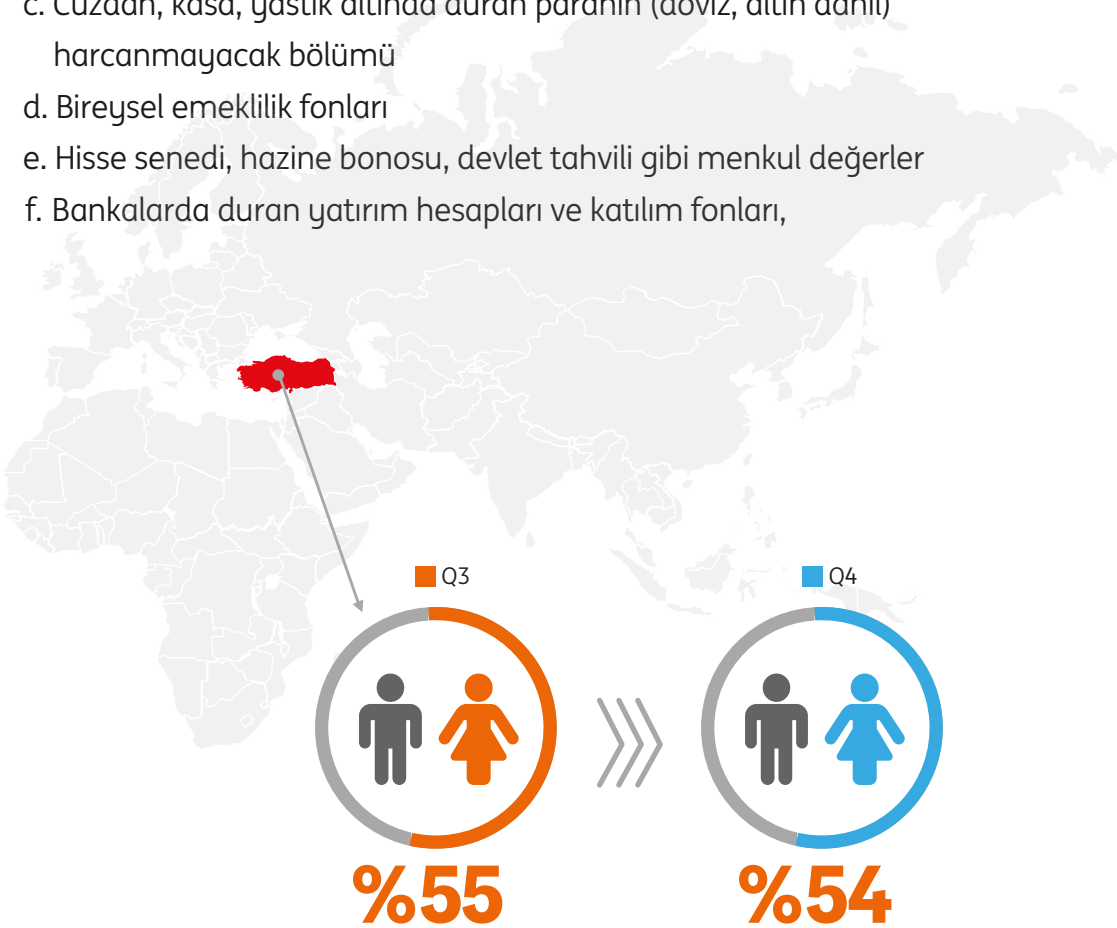

Tasarruf Sahipliği ve Nedenleri

Tasarruf sahipliği – Q4, 2024

Tasarruf kapsamında değerlendirilen kalemler:

- a. Bankalarda duran TL veya döviz cinsinden vadeli hesaplar,
- b. Bankalarda vadesiz hesapta / likit fonda TL veya döviz cinsinden duran paranın harcanmayacak bölümü
- c. Cüzdan, kasa, yastık altında duran paranın (döviz, altın dahil) harcanmayacak bölümü
- d. Bireysel emeklilik fonları
- e. Hisse senedi, hazine bonosu, devlet tahvili gibi menkul değerler
- f. Bankalarda duran yatırım hesapları ve katılım fonları,

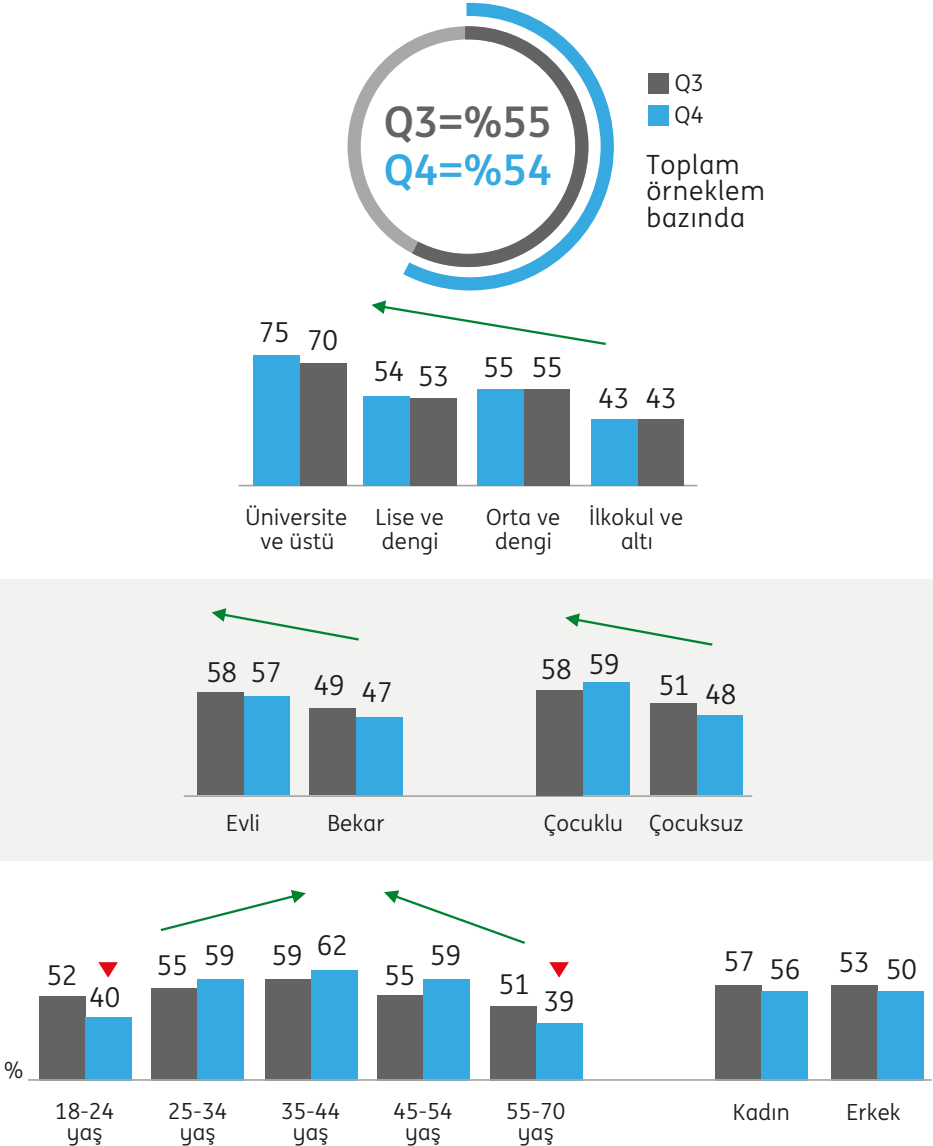

Türkiye’de, yukarıda belirtilen kriterlere göre her 2 kişiden 1’inin **tasarrufu** olduğu görülmektedir. Durum, 2024 yılının 3. ve 4. çeyrekleri arasında birbirine paraleldir.

▲ ▼ Q3’e göre anlamlı derecede yüksek/düşük

Tasarruf sahipliğinin farklılaştığı gruplar

- Benzer şekilde, en genç ve en ileri yaş gruplarında da tasarruf sahipliğinde gerileme olmuştur.
- Genel resim korunmuş, daha yüksek SES grubuna üye kitlenin daha fazla tasarruf edebildiği saptanmıştır.

▲ ▼ Q3'e göre anlamlı derecede yüksek/düşük

Yakın Gelecekte Tasarruf

- Tasarrufu olmayan **%45**'lik grup içerisinde, yakın zamanda tasarruf yapmayı planlayanların oranı **%28** seviyesindedir.
- Bu oran; kadınlarda, genç kitlede, yüksek öğrenim seviyesinde ve çocuk sahibi olanlarda daha yüksek seviyelerdedir.

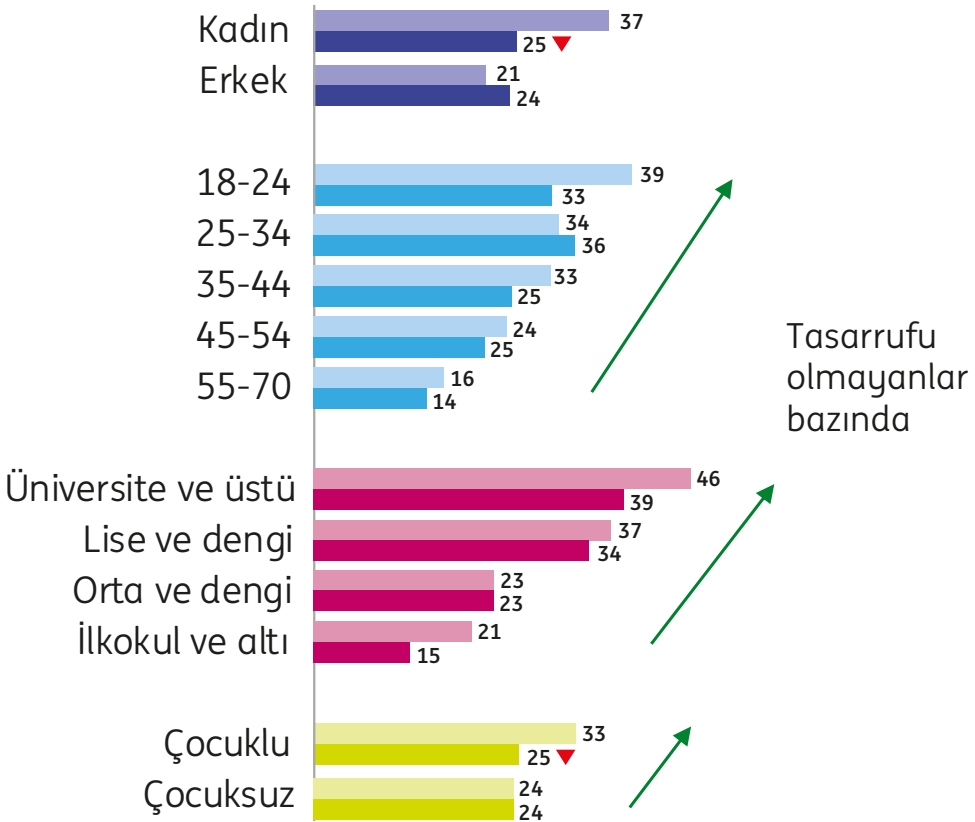
■ Q3
■ Q4

Yakın Gelecekte Tasarruf

Kadınlarda ve çocuklu kitlede yakın gelecekte tasarruf eğilimi gerilemiş ve eş gruplar seviyesine düşmüştür. Böylece, kadın-erkek ve çocuklu-çocuksuz kitleler arasında tasarruf eğilimi artık farklılaşmamaktadır.

Tasarrufu olmayanlar arasında yakın gelecekte tasarruf yapmayı planlayanlar %

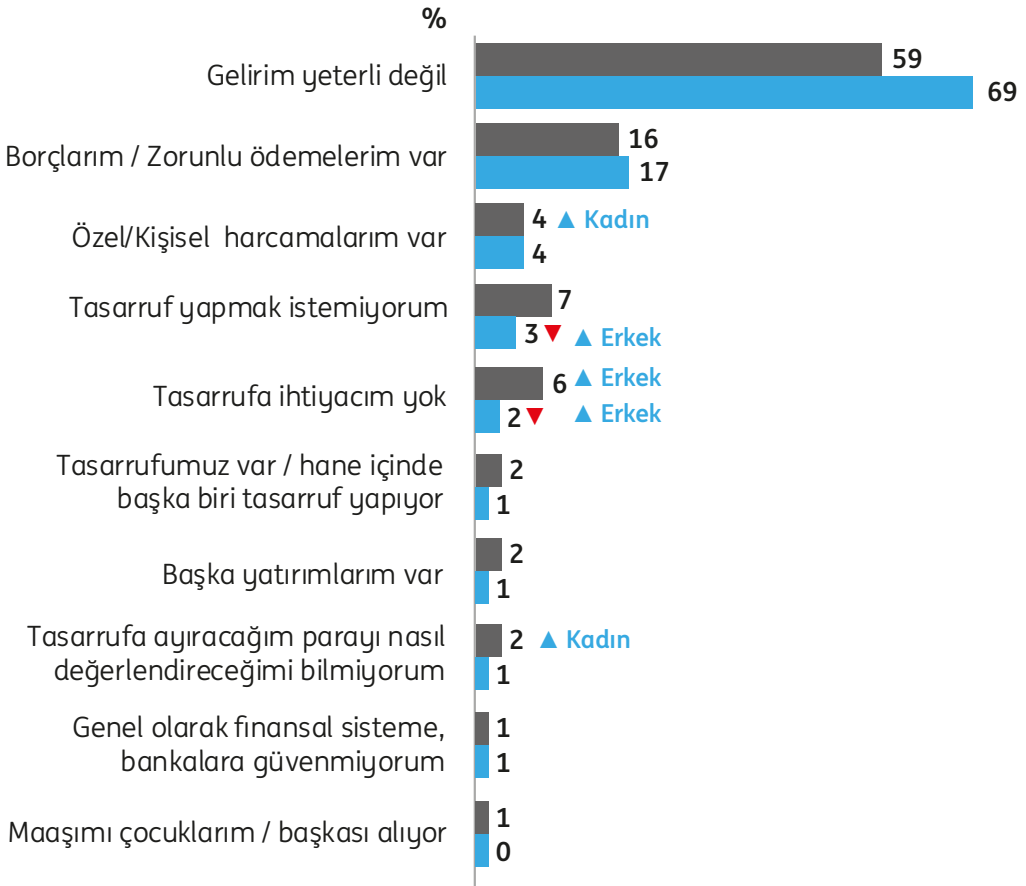
▲ ▼ Q3'e göre anlamlı derecede yüksek/düşük

En önemli tasarruf edememe nedenleri

Gelir yetersizliği, tasarruf edememe gerekçeleri arasındaki payını anlamlı derecede artırmıştır. Artık **her 3 kişiden 2'si** gelir yetersizliği nedeniyle tasarruf edemediğini belirtmektedir.

■ Q3

■ Q4

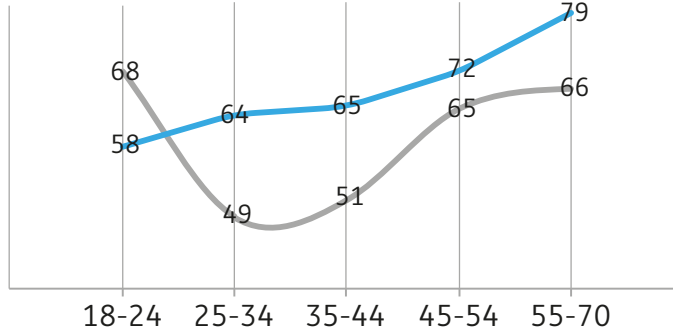
En önemli tasarruf edememe nedenleri

- Gelir yetersizliği 25 yaş üzeri herkesi daha fazla etkilemektedir.

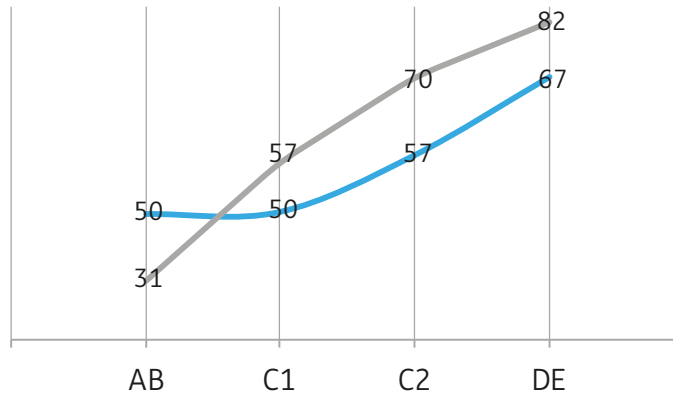
■ Q3
■ Q4

Yaş ve SES gruplarında “Gelir yetersizliği” yanıtı %

Yaş

SES

Hanede tasarruf sahipliği

- Hanedeki bir diğer bireyin tasarrufu olduğunu belirtme oranı, 4 puan gerilemiş ve **%19**'a düşmüştür.
- Kadınlarda, 18-24 ve 55-70 yaş gruplarında, ABC1 SES grubu üyelerinde ve çocuklu kitlede bu oran anlamlı ölçüde gerilemiştir.
- Hanede bir başka kişinin tasarruf edebilme yetisinde azalma olduğu görölmektedir.

Hanede tasarruf sahipliği

■ Q3
■ Q4

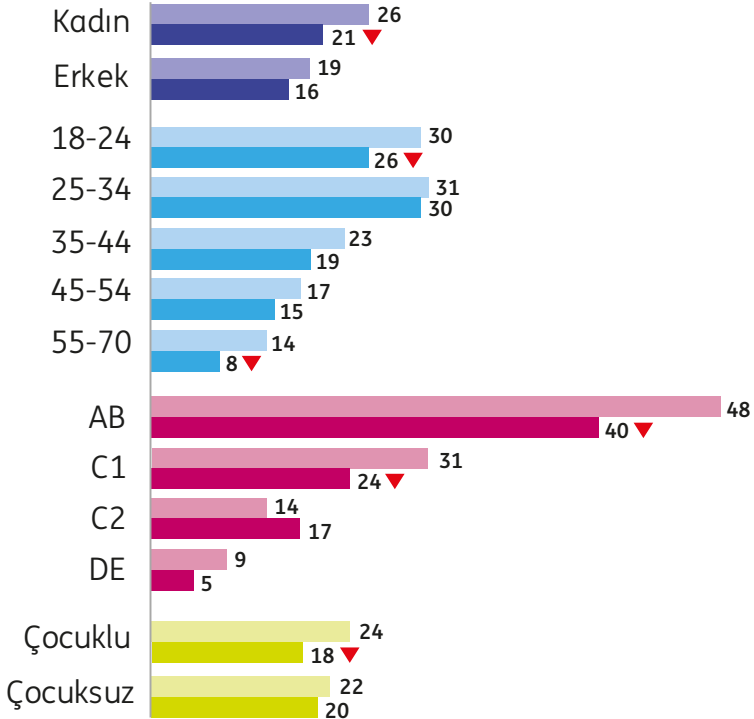
%19

Q4'te, hanede tek başına yaşamayan %88'lik kitlenin %19'u hanedeki bir başka kişinin tasarrufu olduğunu belirtmiştir. Bu oran, Q3'e göre anlamlı ölçüde düşüktür.

**Yalnız yaşamayanlar
bazında**

Hanede tasarruf sahipliğinin demografik alt gruptaki dağılımı %

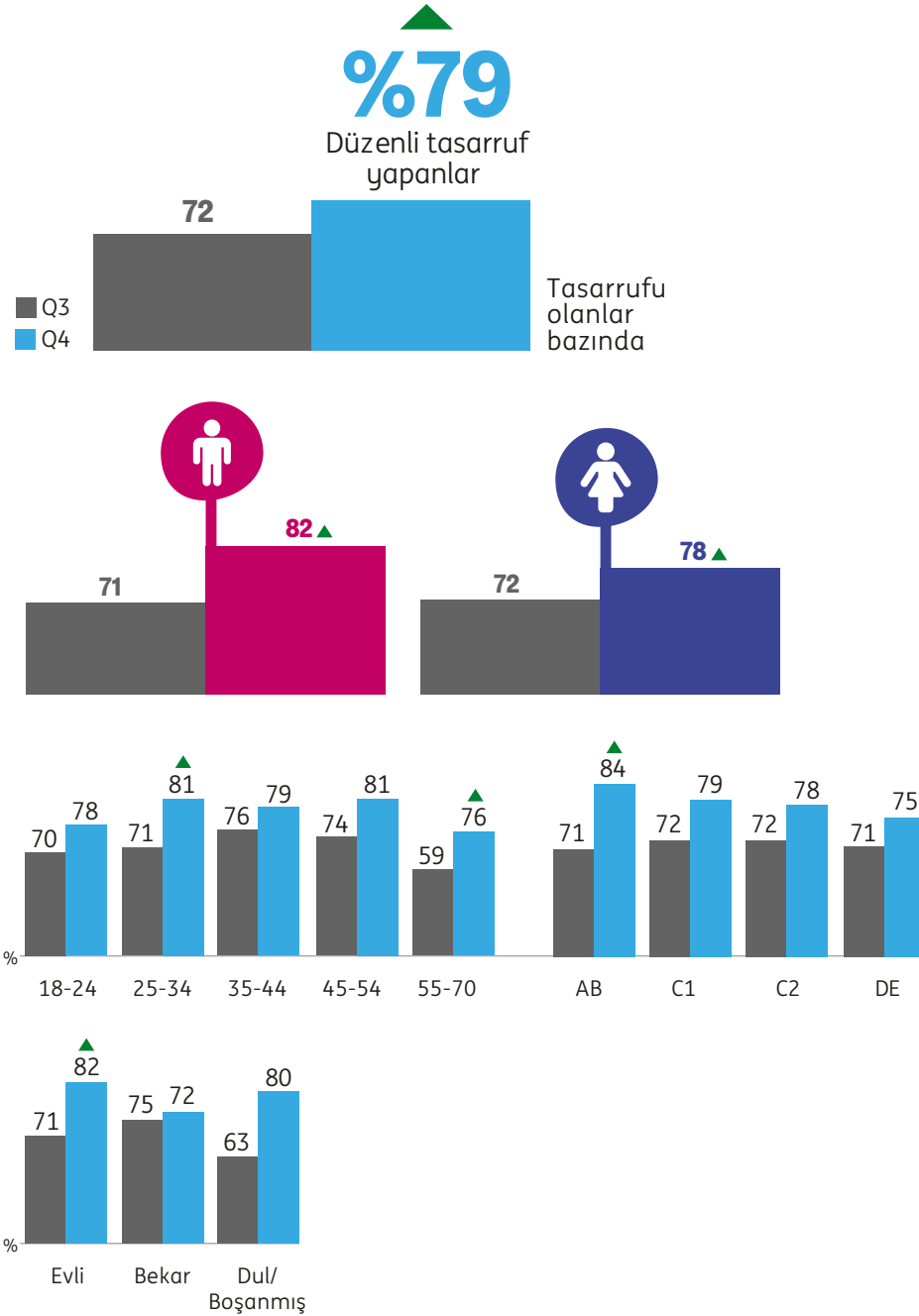
▲ ▼ Q3'e göre anlamlı derecede yüksek/düşük

Düzenli tasarruf yapma oranı

- Dönemler arasında düzenli tasarruf yapabildiğini belirtenlerin oranı artış göstermiştir.
- AB SES grubunda ve evli kitlede bu yanıtın anlamlı ölçüde yükseldiği görülmektedir.

Düzenli tasarruf yapma oranı

Düzenli tasarruf yapanların tasarruf oranları

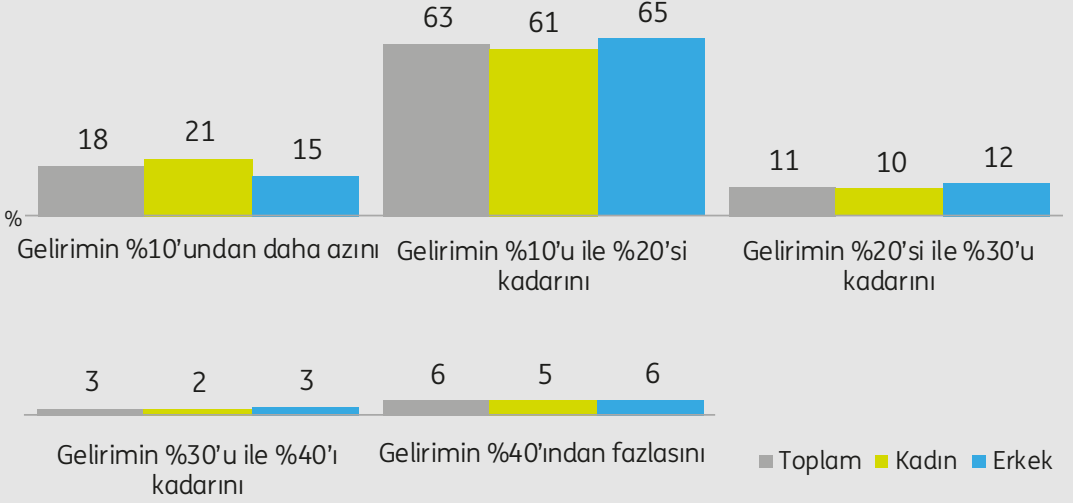
- Düzenli tasarruf yapanların **%18**'i gelirlerinin **%10**'undan azını, **%81**'i ise gelirlerinin **%20**'sinden azını tasarrufa ayırabilmektedir.
- En düşük birikim seviyesi kadınlarda erkeklere göre daha fazla belirtilmiştir.

Düzenli tasarruf yapanların tasarruf oranları

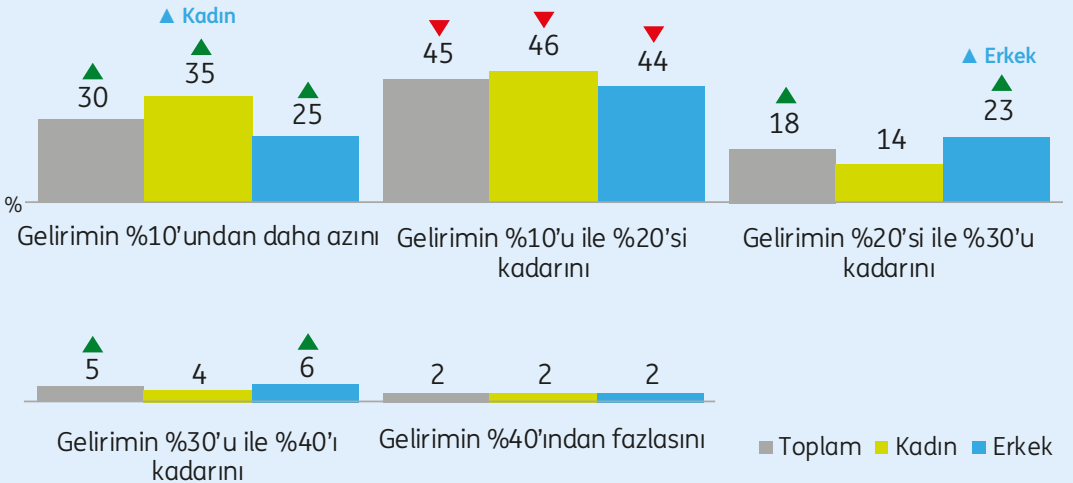
■ Q3

Cinsiyete göre “tasarruf oranları” %

■ Q4

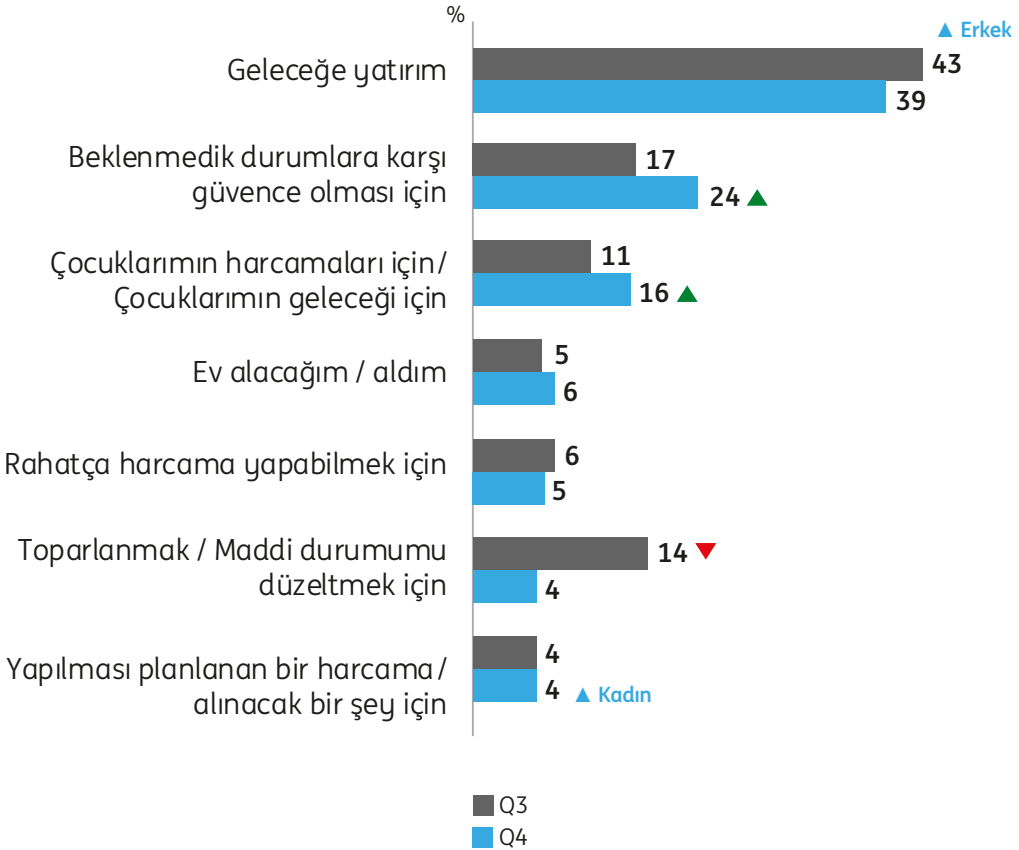
Cinsiyete göre “tasarruf oranları” %

▲ ▼ Q3'e göre anlamlı derecede yüksek/düşük

Tasarrufu olanların en önemli tasarruf yapma gerekçesi

- Tasarrufu olanların en temel tasarruf yapma nedeni **“geleceğe yatırım”** olmasıdır. Bu yanıtın belirtilme oranı yaş ile ters yönlü bir ilişkiye sahiptir.

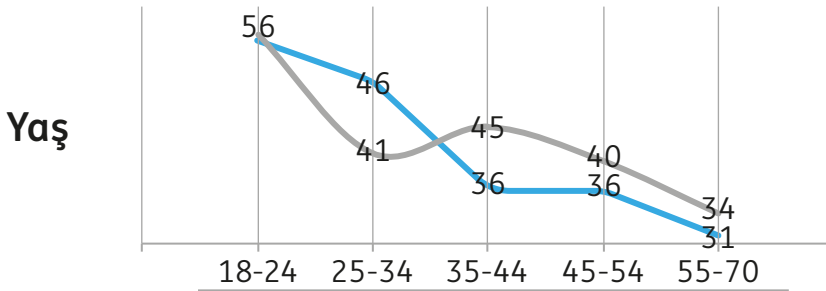
▲ ▼ Q3'e göre anlamlı derecede yüksek/düşük

Tasarrufu olanların en önemli tasarruf yapma gerekçesi

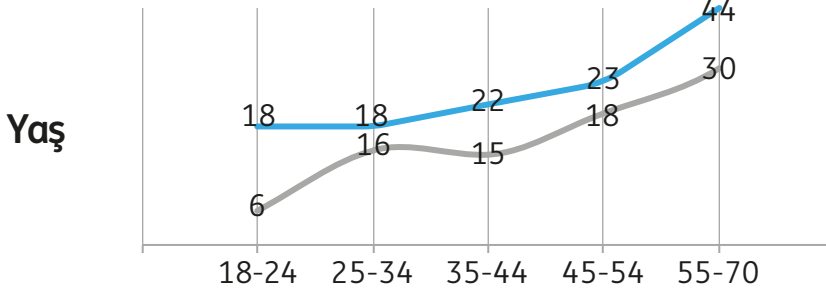
- Yaş ilerledikçe **“beklenmedik durumlara karşı güvence olması”** adına tasarruf yapma eğilimleri artmaktadır.

■ Q3
■ Q4

Yaş gruplarında “Geleceğe yatırım” yanıtı %

Yaş gruplarında “Beklenmedik durumlara karşı...” yanıtı %

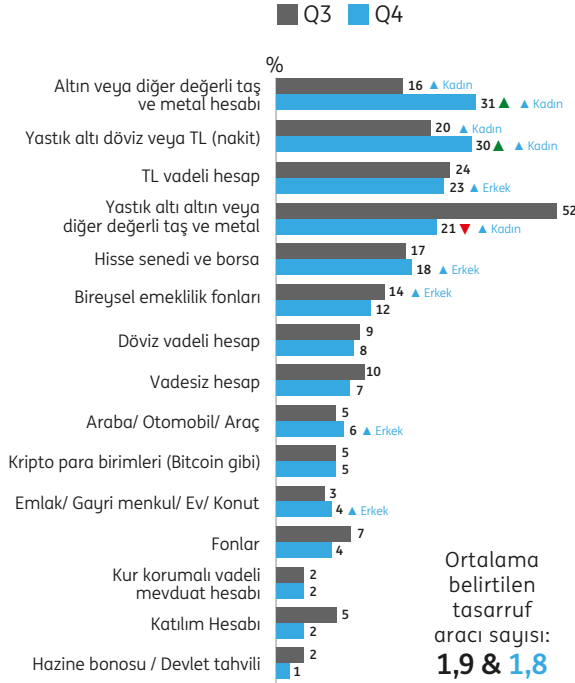
Tasarruf Araçları Tercihi

Tasarruf araçları tercihi

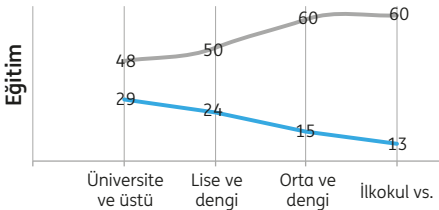
- Her iki çeyrekte de tasarrufu olanların ortalama 2 farklı araç üzerinden tasarruf yaptıkları belirlenmiştir.
- ‘Altın veya diğer değerli taş ve metal hesapları’ üzerinden tasarruf yaptığını belirtenlerin oranı daha yüksek bazlar üzerinden değerlendirilen Q4’te ‘yastık altı’ yatırım araçlarına dağılmıştır ve normalize olmuştur.
- Erkeklerin, kadınlara göre daha az kullanılan araçları daha fazla kullandığı görülmektedir.

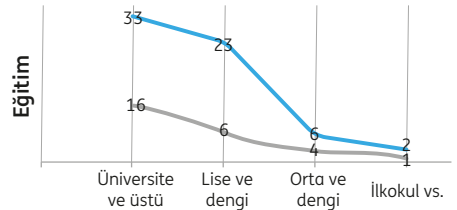
Tasarruf araçları tercihi

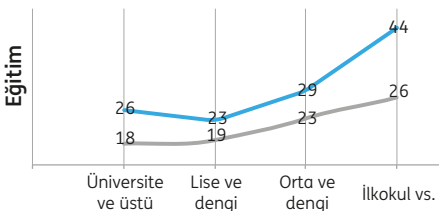
**Eğitim düzeylerinde
“Altın veya diğer...” yanıtı %**

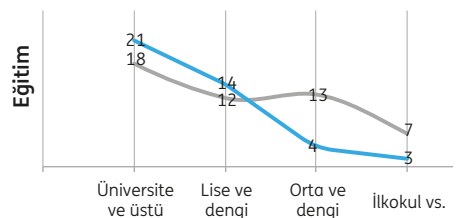
**Eğitim düzeylerinde
“Hisse senedi” yanıtı %**

**Eğitim düzeylerinde
“Yastık altı döviz...” yanıtı %**

**Eğitim düzeylerinde
“Bireysel emeklilik fonları” yanıtı %**

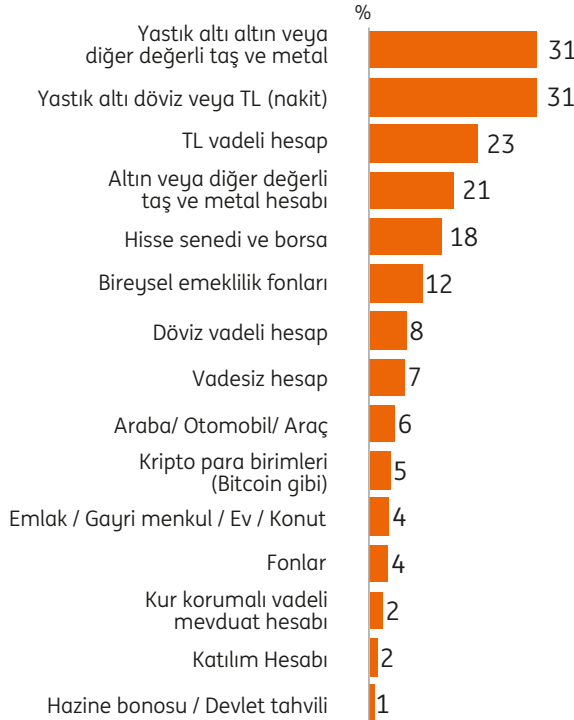

▲ ▼ Q3'e göre anlamlı derecede yüksek/düşük

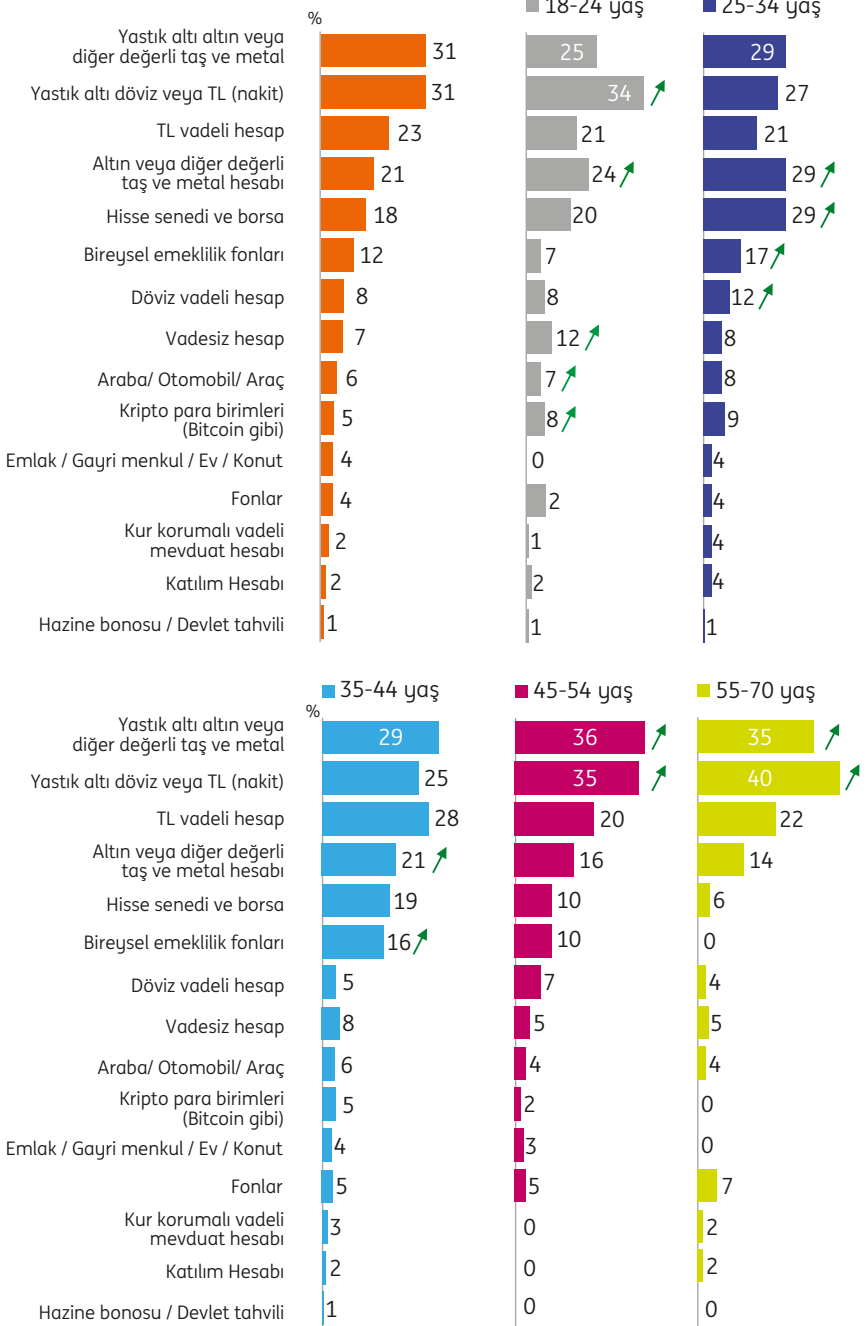
Tasarruf araçları tercihi

Tasarrufu olanların tasarruf aracı tercihi

- Altın hesapları tüm gruplar tarafından en fazla tercih edilen araç görünümündedir.
- En ileri yaş grubunun daha fazla yastık altı altına, TL vadeli hesaplara ve yastık altı nakite yöneldiği görülmektedir.
- 25-44 yaş grubu ise borsa/ hisse senedine en fazla yatırım yapan kitle görünümündedir.
- Kadınların “yastık altı” tasarrufu erkeklere göre daha fazla tercih ettiği görülürken, erkeklerde bireysel emeklilik fonlarının anlamlı ölçüde yüksek olduğu görülmektedir.

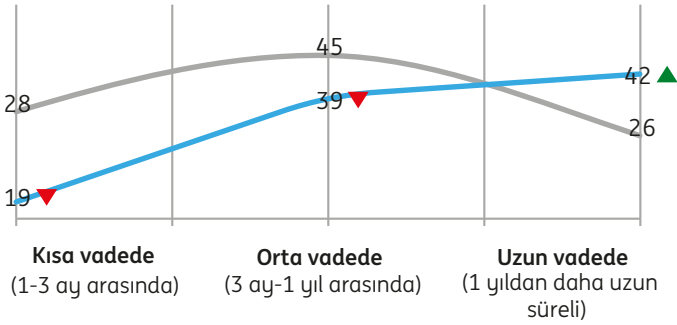
Tasarruf araçları tercihi

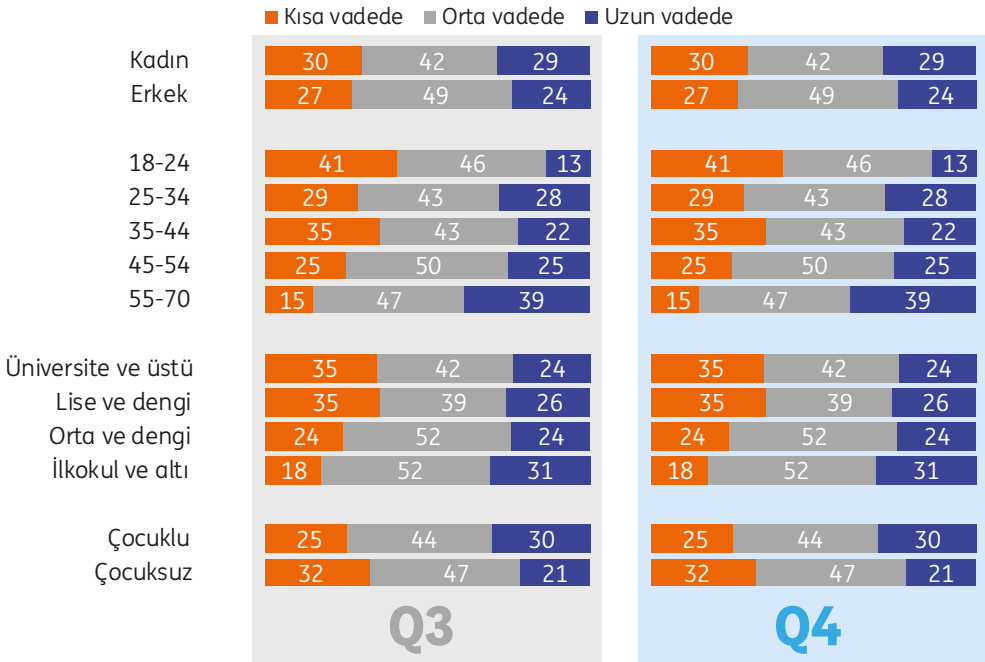
Getiri beklentileri

- Tasarrufu olanların getiri beklentileri 'orta vade'de toparlanırken, genç yaş grupları ile lise ve üzeri eğitim düzeyine sahip olanların daha 'kısa vadede' getiri beklentisi içinde olduğu görülmektedir.

Tasarrufu olanların getiri beklentileri

Getiri beklentilerinin demografik alt gruplardaki dağılımı %

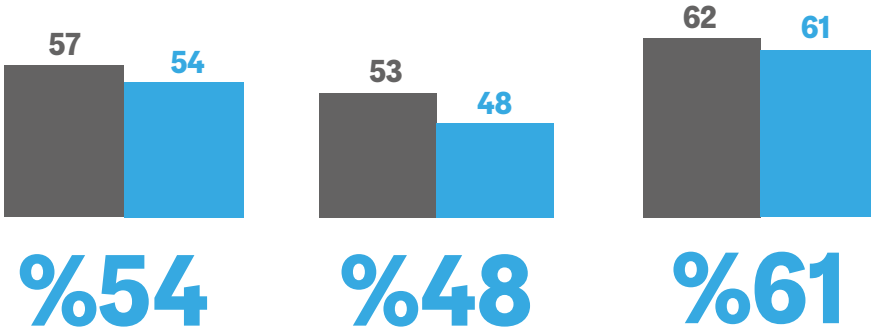

Borçluluk Durumu

Borçluluk durumu

- Her iki çeyrekte de, yaklaşık **her 2 kişiden 1'i** borcu olduğunu belirtirken, tasarrufu olanlar da yarısının borçlu olduğu görülmektedir.
- Tasarrufu olmayanlar arasında 'kredi kartı' borçları ve 'bir yakına olan' borçlar daha fazla belirtilmiştir.

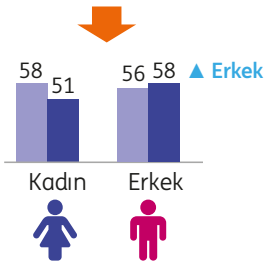
■ Q3
■ Q4

Q4'te toplam kitle içerisinde borcu olanların oranı

Tasarrufu olanlar içerisinde borcu olanların oranı

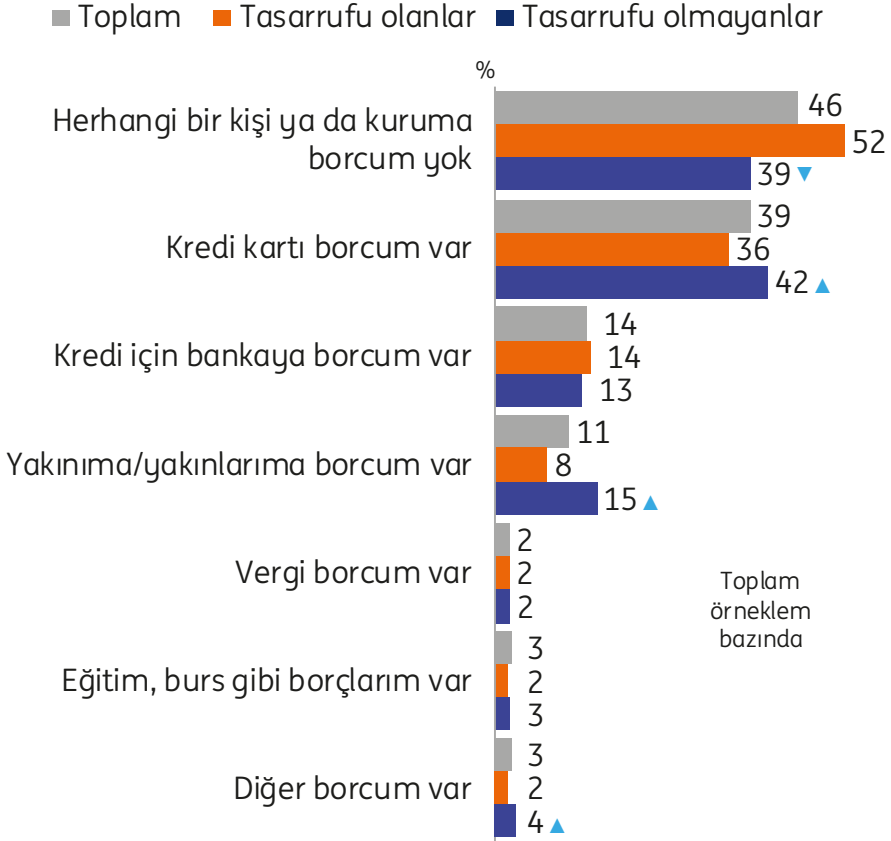
Tasarrufu olmayanlar içerisinde borcu olanların oranı

Borçluluk durumu

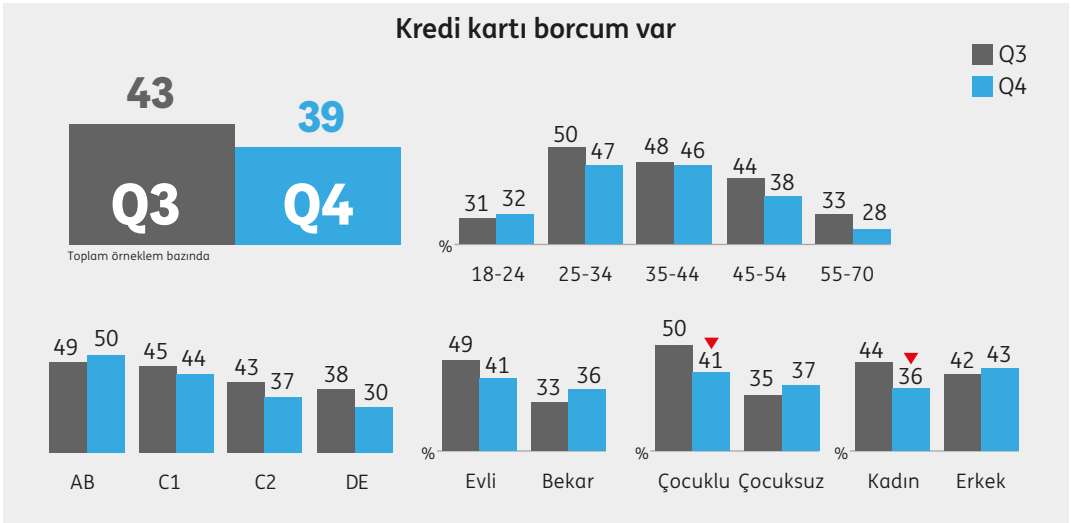
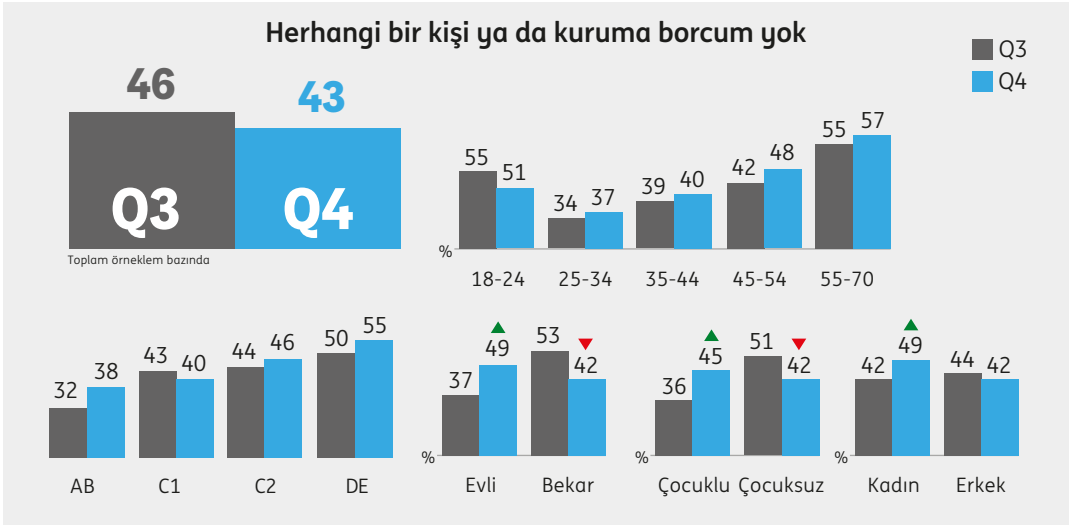
- Tasarrufu olmayanlar arasında “kredi kartı” borçları ve “bir yakına olan” borçlar daha fazla belirtilmiştir.

Borçluluk durumunun dağılımı %

Borçluluk durumu, demografik farklılaşmalar

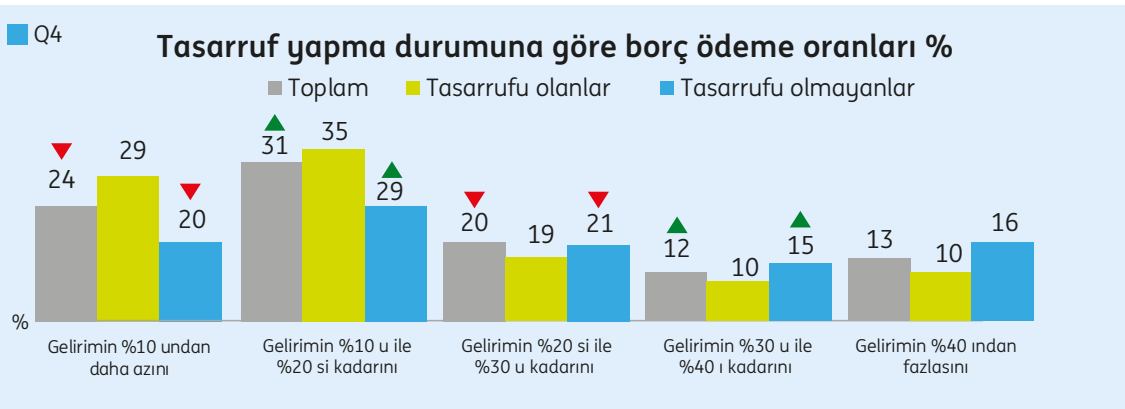
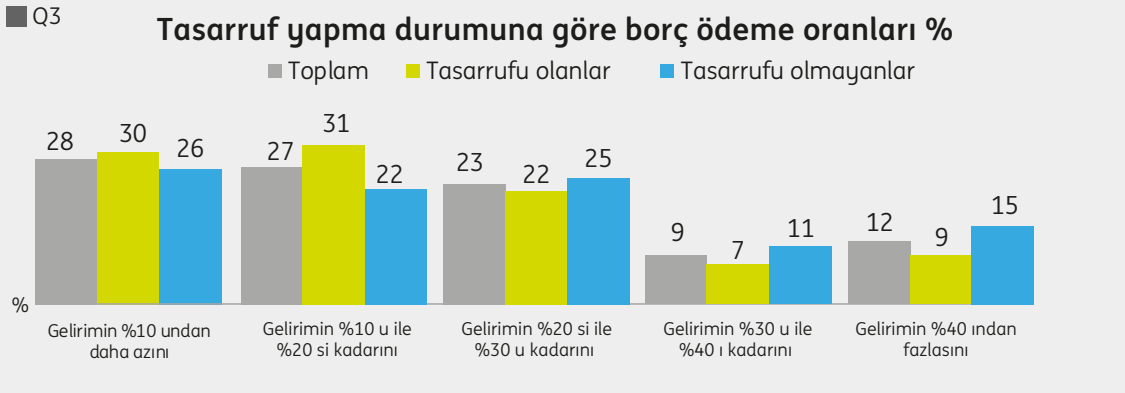
- En genç ve en ileri yaş grubunda borçluluk en düşük seviyeyi görürken; evlilerde, çocuğu olanlarda ve kadınlarda borcu olmayanların oranı artmıştır.
- Kredi kartı borcu olanların oranı bir miktar gerilemiştir; Çocuklu kitle ve kadınlar, buna neden olan başlıca kitlelerdir.

▲ ▼ Q3'e göre anlamlı derecede yüksek/düşük

Borç sahipleri arasında borç oranları

- Q4'te, tasarrufu olmayanların etkisiyle borç/gelir oranının, %10'dan %20 seviyesine, %20'den de %40 seviyesine yükseldiği görülmektedir.
- Bu da tasarrufu olmayanların daha borçlu, tasarrufu olanların ise stabil bir görüntü çizdiğine işaret etmektedir.

▲▼ Q3'e göre anlamlı derecede yüksek/düşük

Finansal Konulardaki Yaklaşımlar

Finansal konulardaki yaklaşımlar

- Gelir dağılımındaki uçurumun arttığına işaret eden bazı bulgular mevcuttur. Market alışverişinde ‘sadece zorunlu ihtiyaçları satın alabilen’ kitle, anlamlı bir şekilde yükselerek **her 3 kişiden 2’sini** kapsayan bir hale gelirken, ‘ihtiyacım olmasa da hoşuma gittiği için alışveriş yaparım’ diyebilen kitle de anlamlı yükseliş göstermiş ve **her 3 kişiden 1’ini** kapsayan bir hale gelmiştir.

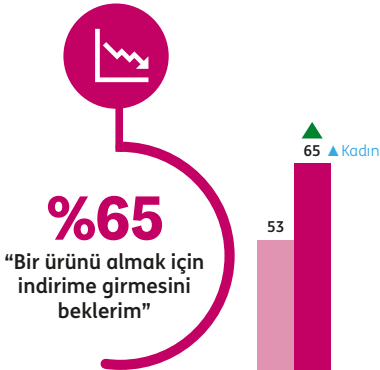
Market alışverişinde

Market alışverişinde

Giyim/ ayakkabı/ çanta/ kozmetik alışverişinde

Giyim/ ayakkabı/ çanta/ kozmetik alışverişinde

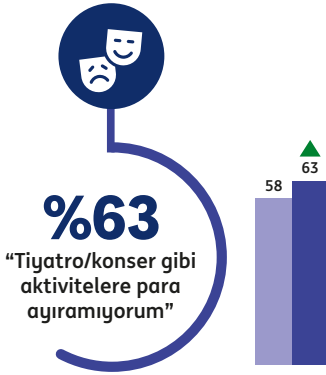
T2b (5 veya 4 verenler) skorlarıdır

(Ölçek: 5-Her zaman bu şekilde davranıyorum/ Her zaman, 1-Hiç bu şekilde davranmıyorum/ Hiçbir zaman)

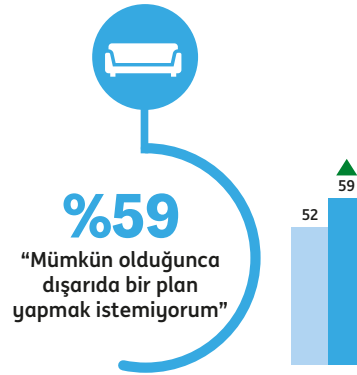
Finansal konulardaki yaklaşımlar

- **%58** “tiyatro/konser” gibi etkinliklere para ayıramazken, “zorunlu ihtiyaçlarını karşılayabildiğini” söyleyenlerin oranı ise **%54** seviyesindedir.
- **%39** ise “faturalarını zamanında ödemekte” zorlandığını ifade etmiştir.

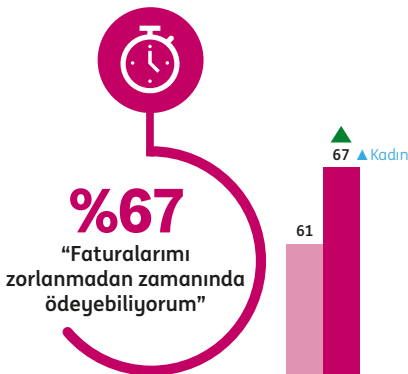
Sosyal hayatımda

Sosyal hayatımda

Genel olarak

Genel olarak

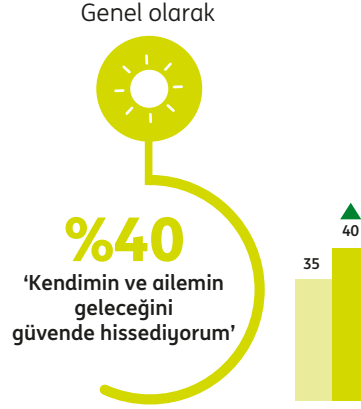
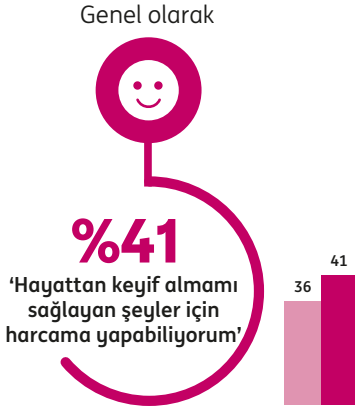
T2b (5 veya 4 verenler) skorlarıdır

(Ölçek: 5-Her zaman bu şekilde davranıyorum/ Her zaman, 1-Hiç bu şekilde davranmıyorum/ Hiçbir zaman)

▲ ▼ Q3'e göre anlamlı derecede yüksek/düşük

Finansal konulardaki yaklaşımlar

- Geleceğini güvende hisseden ve hayattan keyif alacağı şeylere harcama yapabilenlerin oranı 5 puan artış göstermiş ve **%40** seviyesine çıkmıştır.

T2b (5 veya 4 verenler) skorlarıdır

(Ölçek: 5-Her zaman bu şekilde davranıyorum/ Her zaman, 1-Hiç bu şekilde davranmıyorum/ Hiçbir zaman)

▲ ▼ Q3'e göre anlamlı derecede yüksek/düşük

Bankacılık hizmetlerinden faydalanma ve bilgi seviyesi

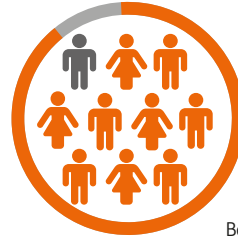
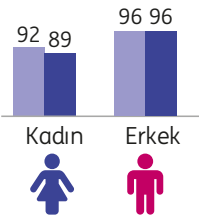
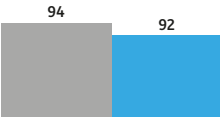
- Kitlenin **%92'si** bankacılık hizmetleri almaktadır.
- Yatırım ürünleri konusunda bilgili olduklarını ifade eden erkeklerin oranı kadınlardan daha yüksektir. SES seviyesi arttıkça bilgi seviyesi artarken, yaş grupları arasında en yüksek bilgi seviyesi olduğunu belirten **35-44** yaş aralığında gerileme görülmektedir.

Toplam örneklem
bazında

%92

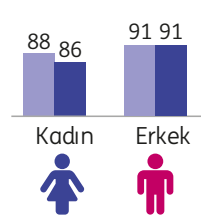
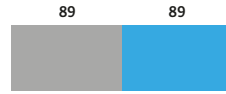
Q4'te toplam kitle içerisinde
bankacılık hizmeti alanların
oranı

Bankacılık hizmeti
kullanıcılar bazında

%89

Q4'te Son 1 ay içinde
internet bankacılığı
veya mobil bankacılık hizmeti
kullanıcıların oranı

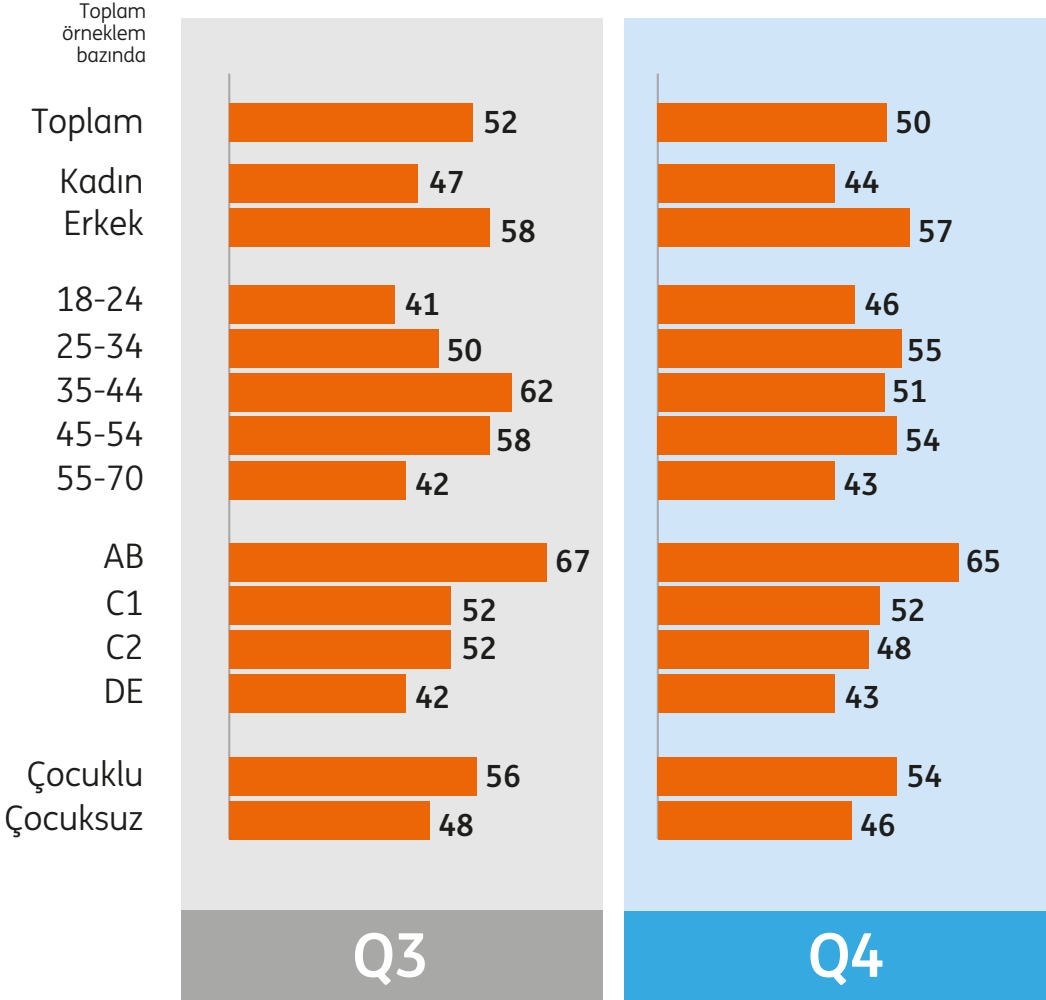

Bankacılık hizmetlerinden faydalanma ve bilgi seviyesi

- Kitlenin **%92'si** bankacılık hizmeti almaktadır.
- Yatırım ürünleri konusundaki bilgi seviyesi erkeklerde kadınlara göre daha yüksektir. SES seviyesi arttıkça bilgi seviyesi artarken, yaş grupları arasında en yüksek bilgi seviyesi olduğunu belirten **35-44** yaş aralığında gerileme görülmektedir.

Yatırım ve birikim ürünleri konusunda bilgi seviyesi %

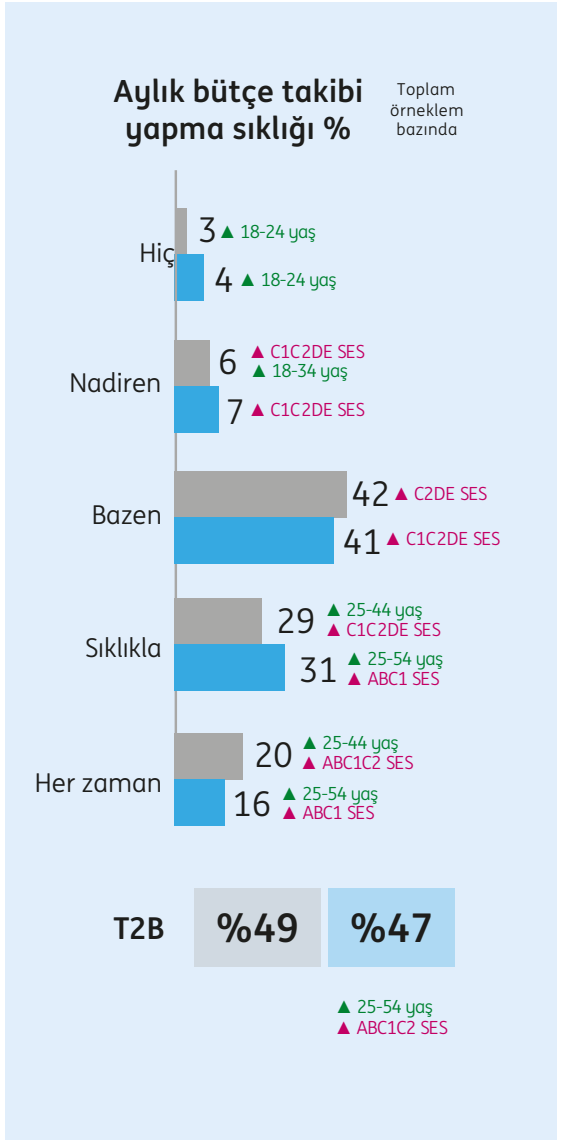
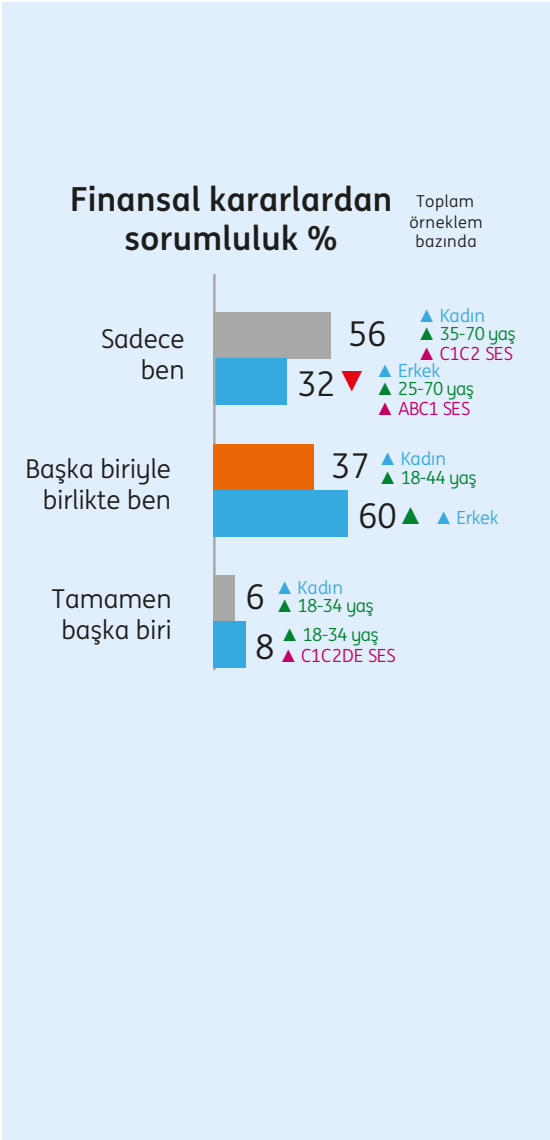
■ Bilgiliyim + Çok bilgiliyim (T2B)

▲ ▼ Q3'e göre anlamlı derecede yüksek/düşük

Finansal kararlardan sorumluluk ve bütçe takibi

- Kitlede finansal kararlardan tek başına sorumlu olduğunu belirtenlerin oranı, Q4 ile birlikte geri çekilmiş ve **%32** seviyesine yerleşmiştir.
- Aylık bütçe yapma sıklığı ise her iki dönemde de birbirine paraleldir.

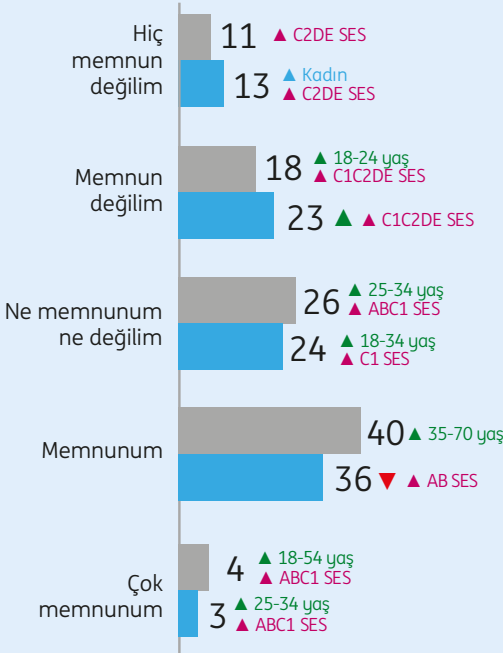

Finansal durumumuzdan ne kadar memnunuz?

- Finansal durumdan memnuniyet seviyesi genel itibarıyla aynı kalırken, durumu yönetmenin zorluğunun ise belirgin bir şekilde arttığı gözlemlenmektedir.

Finansal durumdan memnuniyet seviyesi %

Toplam örneklem bazında

T2B

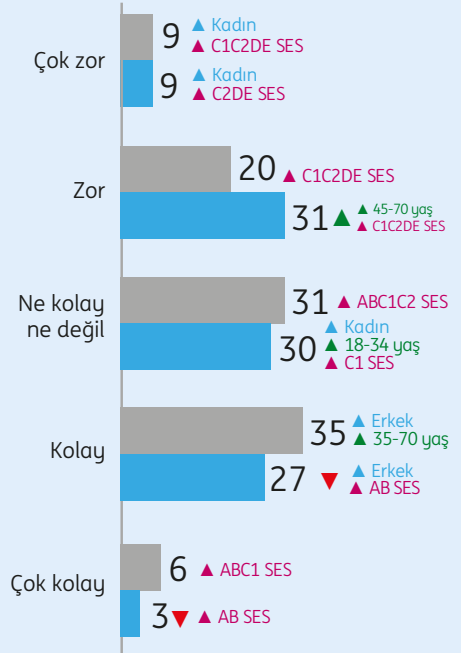
%44

%40

▲ Erkek
▲ AB SES

Finansal durumu yönetmenin kolaylığı /zorluğu %

Toplam örneklem bazında

T2B

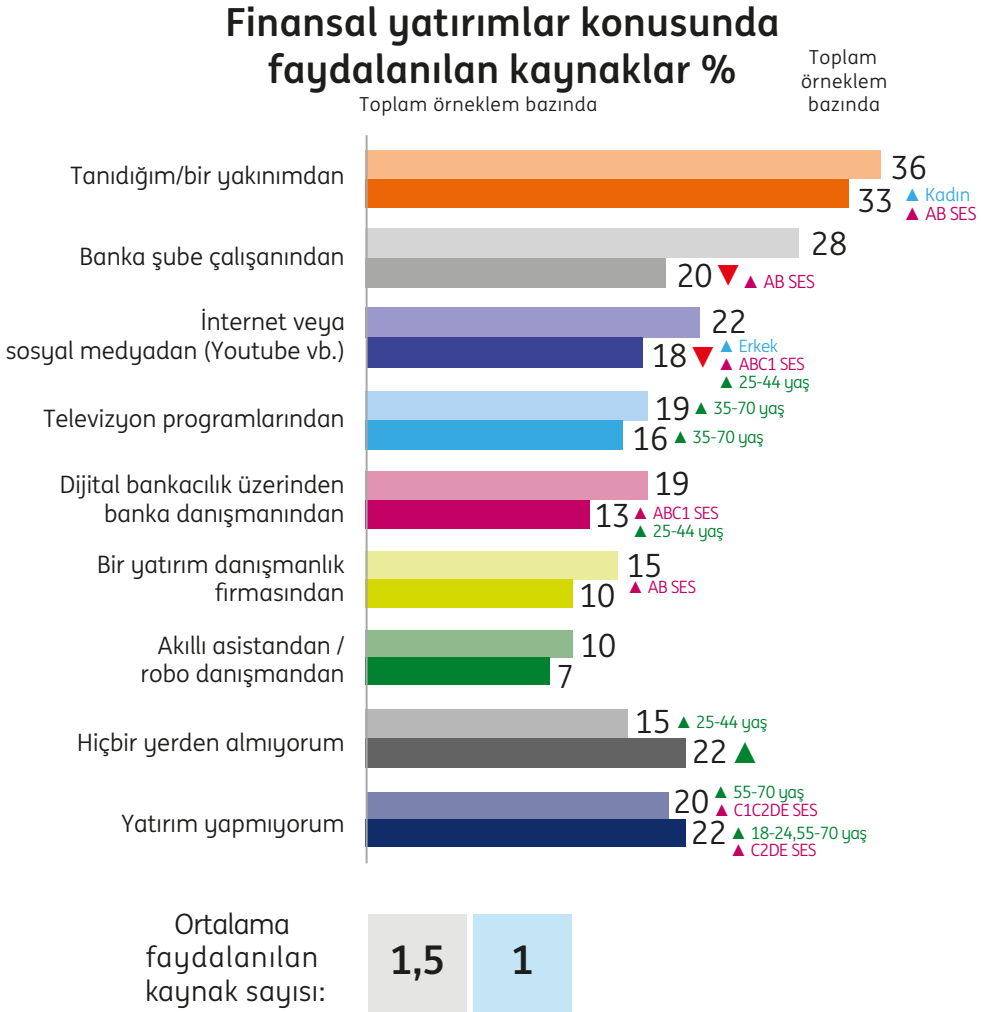
%41

%30

▲ Erkek
▲ AB SES

Finansal konularda kimlerden yardım alıyoruz?

- Finansal konularda, daha fazla kişi bir yerden destek almadığını belirtmiştir.
- Tanıdığından/bir yakınından yardım alanların oranı değişmemiştir.

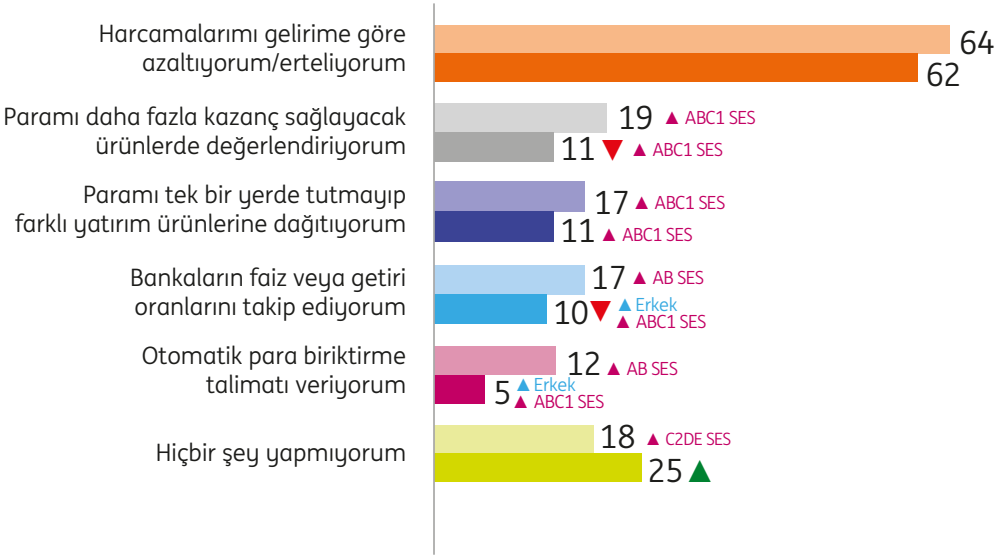

Finansal durumumuzu iyileştirmek için neler yapıyoruz?

- Finansal durumun sağlığını korumak için yapılan başlıca şey “harcamaları kontrol etmektir”.

Finansal sağlığı iyileştirmek için yapılanlar %

Toplam örneklem bazında

Ortalama yapılanların sayısı:

1,3

1,0

Yönetici Özeti ve Sonuçlar

Sonuçlar – Q4, 2024

1	Türkiye'de yaklaşık her 2 kişiden 1'inin tasarrufu bulunmaktadır ve bu oran çeyrekler arasında birbirine paraleldir.	Yastık altı birikimler, bankalardaki birikimler, bireysel emeklilik fonları, hisse senedi gibi yatırım araçları dahil olmak üzere bugüne kadar yapılmış bir tasarrufu bulunanların oranı %54'tür.
2	Eğitim seviyesi yükseldikçe tasarruf sahipliği oranı artmaktadır.	Tasarruf sahipliği, bireylerin eğitim seviyesine göre paralellik gösteriyor. Aynı zamanda; evlilerde bekarlara, çocuk sahibi olanlarda olmayanlara göre tasarruf sahipliği daha yüksektir.
3	Tasarrufu olmayan %46'nın içerisinde yakın zamanda tasarruf etmeyi planlayanların oranı %24 seviyesindedir ve bu oranlar çeyrekler arasında birbirine paraleldir.	Q4'te tasarruf etmeyi planlayan kadınların ve çocuk sahipli bireylerin oranları anlamlı ölçüde gerilemiş ve eş grupların seviyesine inmiştir. Genç yaş grupları ileri yaş gruplarına göre, yüksek eğitim seviyesine sahip olanlar düşük eğitim seviyesine sahip olanlara göre tasarruf yapmayı daha yüksek oranda planlamaya devam etmektedir.
4	'Gelir yetersizliği' tasarruf yapabilmenin önündeki en büyük engel olmaya artarak devam etmektedir.	25 yaş ve üzerindeki tüm bireylerin gelir yetersizliğinden daha fazla muzdarip olduğu görülmektedir.
5	Tasarrufu olanlarda, düzenli tasarruf etme oranı %72'den %79'a yükselmiştir.	%79'luk düzenli tasarruf yapabilme oranı kadın ve erkeklerde birbirine paralelken, yaş grupları arasında da farklılaşma 4. çeyrekle birlikte ortadan kalkmıştır.
6	Gelirinin %10'undan azını tasarruf edebilenlerin oranı artış gösterirken, %10'u ila %20'sini tasarruf edebildiğini belirtenlerin oranı gerilemiştir.	Aylık gelirinin %10'undan azını tasarruf edebildiklerini belirtenlerin oranı %18'den %30'a yükselmiş, %10'u ila %20'sini tasarruf edebilenlerin oranı ise %63'ten %45'e gerilemiştir.
7	En fazla tercih edilen tasarruf aracı %31'erlik oranlar ile 'yastık altı altın vb' ve 'yastık altı Dolar/ TL vb nakit' olmuştur.	Eğitim seviyesi düştükçe bu araçları kullanım oranı da artmaktadır. Üniversite ve üstü eğitim seviyesinde 'yastık altı nakit' sahipliği %26 seviyesinde iken, ortaokul ve altı seviyesinde bu oran %44 seviyesine yükselmektedir.
8	Her 5 kişiden 1'nin 'altın veya değerli metal hesabı' bulunmaktadır. Bu oran ilk dönemdeki orandan anlamlı ölçüde düşüktür.	'Altın veya değerli metal hesabı' oranı da eğitim seviyelerine göre farklılık göstermektedir. Üniversite ve üstü eğitim seviyesinde %29 olan oran, ilkökul ve altı eğitim seviyesinde %13'e gerilemektedir.

Sonuçlar – Q4, 2024

9	'Altın veya değerli taş hesapları', 'bireysel emeklilik fonları', 'hisse senedi/ borsa', 'kripto para birimleri' gibi araçların eğitim seviyesi arttıkça kullanım oranlarının arttığı gözlemlenmiştir.	Yatırımı olan kitlenin %12'si bireysel emeklilik fonlarını, %18'i hisse senetlerini, %5'i ise kripto paraları tercih etmiştir. Bu oranların eğitim seviyesi arttıkça yükseldiği saptanmıştır.
10	Yaklaşık her 2 kişiden 1'i borcu olduğunu belirtmiştir. Bu oran tasarrufu olanlarda %48, olmayanlarda ise %61 seviyesindedir. Çeyrekler arasında istikrarlı bir tablo vardır.	Toplam kitlede en yaygın görülen borç tipi %39 ile kredi kartı borçları iken, bunu %13 ile kredi borçları takip etmektedir. Kredi kartı borçları 55-70 yaş aralığında %28 ile en düşük seviyede iken 25-34 yaş grubunda %47 ile en yüksek seviyeye çıkmaktadır. SES seviyesi yükseldikçe kredi kartı borcu görülme oranı artmaktadır.
11	Geniş kitlelerin, sosyal hayattan daha fazla kıyarak zorunlu harcamalarını daha rahat ödeme yoluna gittiği görülmektedir.	'Market alışverişine çıktığımda sadece zorunlu ihtiyaçları alıyorum' diyenlerin, 'faturalarımı zorlanmadan zamanında ödeyebiliyorum' diyenlerin, 'zorunlu ihtiyaçlarımı rahatça karşılayabiliyorum' diyenlerin oranları anlamlı artış gösterirken aynı anda 'tiyatro/konser gibi aktivitelere para ayıramıyorum' ve 'mümkün olduğunca dışarıda bir plan yapmak istemiyorum' diyenlerin oranları da yükselmiştir. Tüm bu kitlelerin oranlarının %60 seviyesi ve üzeri olduğu düşünülürse, geniş kitlelerin zorunlu ihtiyaçlarını daha rahat karşılamak için bunlara odaklandığı anlamı çıkarılabilir.
12	Finansal durumundan memnun olanların oranı %40 ile önceki çeyreğe paralelken, durumu yönetmenin zor olduğunu belirtenlerin oranı %30'dan %40'a yükselmiştir.	Önceki çeyreğe paralel olarak, C1C2DE SES grupları ve kadınlar finansal durumlarını yönetmenin daha zor olduğunu ifade etmiştir.

sen hayatını yaşı